

MÜRŞİDENİN GERÇEK HASTALIĞI

Yayımlanan son kitabımın kahramanları eserden tuhaf bir biçimde memnun kaldı. Çok iyi bir intiba bıraktıklarını sanmıyorum ama betimlenen kıt akıllı karakterlerin kendileri olduğunun farkındaymış gibi görünmüyorlar. Belki de sonsuz bir saflığa sahip olduklarını ya da genellikle kitapları okunması gerektiği gibi okumadıklarını düşünüyorum. Oturdukları eve geliyorum ve iki köpeğinin etrafında dört dönen ev sahibesi tarafından karşılanıyorum. Tüyleri olmayan iki devasa hayvan. Sırtlarını parlak bir deri örtüyor. O hanımefendinin bu cins köpeklere ilgisi olduğunu bilmiyordum. Bunu söyleyince şaşırıyor. Bu ilginin itici gücünün bir bakıma ben olduğumu söylüyor. Bunda doğruluk payı yok değil. On beş yılı aşkın süredir kendimi bu cins köpeklerin yetiştiriciliğini yaymaya adadım. Birçok kez onların üstünlüklerini anlattım. Aşırı bir zekâ ve sadakatın yanı sıra, ne parazit taşıyorlar ne de tüyleri ortalıkta uçuşuyor. Oldukça hijyenik hayvanlar. Kadına eşlik eden köpekleri biraz inceleyince daha iri yapılı olanı tanır gibi oluyorum. Evet, bu Lato, yakın bir arkadaşımın babasının beş yıl önce benim ısrarımla satın aldığı hayvan. Sert bir köpek. Sadece o an efendisi olan kişiye karşı yumuşak başlı davranı-

yor. Geri kalan herkese karşı tam bir canavar. Farklı evlerde yaşamış olmasının sebebi belki de budur. Bir ara arkadaşımın babası ülkeyi beklenmedik şekilde terk etmek zorunda kaldı. Köpeği başka birisiyle bırakmanın imkânsızlığını görünce onu hayvanat bahçesine verdiler –söz konusu olan o kadar özgün bir ırk ki, dünyadaki birçok hayvanat bahçesinde bu cinsin örneklerini sergiliyorlar– ama kapatıldığı yerden aynı gece kaçtı. Ardından, bir haftayı aşkın süre şehri bir uçtan bir uca kat ettikten sonra ilk evine dönebildi. Yönünü bulmayı nasıl başardığını kimse bilmiyor ama sergilediği bu beceriye rağmen eve tekrar kabul edilmedi. Baba çoktan gitmişti ve aile evinde artık tek başına yaşayan oğlu, yani benim arkadaşım, çözümün belki de onu bir veterinere götürüp zehir enjekte ettirmek olduğunu düşündü.

Olaydan haberdar olunca yüksek sosyetedeki birkaç hanımefendiyle görüşmem gerekti. İçlerinden biri köpeği geçici olarak almayı kabul etti. Kadın başlangıçta birkaç ısırığa tahammül etmek zorunda kaldı ama köpek hayatta kalmaya devam etmenin yegâne yolunun bu yeni sahibeye sadakat göstermek olduğunu anlamış görünüyordu. Yeni evinde çok çekici sahibesi dışındakilere her zamanki gibi aşırı saldırganlık göstermeye başladı. Önüne çıkan herkesi ısırды, ayrıca yeni efendisiyle sürekli çiftleşmek istiyordu. Birkaç ay içinde evdeki hizmetçilerden birinin ailesinin evine göndermek zorunda kaldılar. Orada da ona tahammül etmek mümkün olmadığından hayvan kursal bir bölgeye yollandı. Orada suçlarının cezasını çekti, zira bir sebepten ötürü, belki de yemeye başladığı şeyler yüzünden dişleri birer birer dökülmeye başladı. Buna

karşılık ve bir dizi gidiş gelişin ardından –taşralı aile ekonomik sebeplerden ötürü başkente taşınmak zorunda kaldı– nihayetinde köpek yayımlanan son kitabımda sözüm ona betimlediğim çiftin oldu.

Hayvanı tanıyabildim, çünkü görür görmez bana saldırdı. Hemen dış mevzusunu hatırladım ve ağzımı kavrayarak ısırığını hareketsiz hale getirdim. Ziyaretime ancak köpek sakinleştikten sonra devam edebildim. Evin hanımı beni ikinci kata çıkardı, kocası orada bir yatakta yatıyordu. Odaya önce kadın girdi. Ben kapı ağzında bekledim. Bulduğum yerden adamın beni tanıdığını, sadece son kitabımı değil, tüm yazın kariyerimi göklere çıkardığını gördüm. Kadın bir sessizlik ânında komodinin üzerindeki kitabı eline alıp bunun için kaç para aldığını sordu. Ona kendini fahişeliğe adanmış birinin vereceği türden bir cevap verdim. İkimiz de güldük. Bunun ardından klasına hiç uymayan bir hareket yaptı ve göğsünden birkaç banknot çıkarıp bana verdi. Ama öncesinde kitabın tanıtımı sırasında bana ödeme yapıp yapmadığını hatırlamadığını belirtti. Bu çiftin o gece orada bulunup bulunmadığını bilmiyordum ama onların yeğeni olan bir kızın, parasını birkaç gün içinde vereceğini söyleyerek bir kitap götürdüğünü hatırladım.

Ben parayı aldıktan sonra koca, romandaki karakterin kendisiyle meslektaş olduğuna değindi. Hemen akabinde konuyu değiştirdi. Köpeklerden bahsetti, onların birinci kattan yukarı çıkamadıklarını, zira merdivende bulunan küçük bir kapının

geçmelerini engellediğini söyledi. Bunun üzerine onlara zamanında bu tuhaf ırkın kayıp halkasına ait bir örneğe rastladığımı anlattım. O latent genin herhangi bir kuşakta ve hiç beklenmedik bir anda yeniden ortaya çıkmaya hazır olduğunu ekledim. Onu sahildeki tarım bölgelerine yaptığım çok sayıda yolculuğun birinde keşfettim, bu bölgelere her gidişimde tüysüz köpeklerden kalıp kalmadığını insanlara sorarım. Bir yöre sakini bana en zeki örneklerinin genellikle balıkçılarda olduğunu söyledi. Ayrıca birkaç yıl önce çok özel bir köpeğin doğduğundan bahsetti. Sepet imalatıyla uğraşan ihtiyar bir kadın onu ellerinin arasında dolaştırıyormuş. Onun bölgede doğan bu cinsten ilk köpek olmadığını da ekledi. Dediğine göre yöre halkı o özelliklerle doğan yavruları hemen öldürüyormuş. Eniğin büyük bir kamburu varmış, boynu yokmuş ve kafasını bir taraftan diğer tarafa çevirmekte büyük zorluk çekiyormuş. Amerika yerlileri tarihçisi Clavijero, Izcuintepozoli adında benzer bir örnekten bahsediyor.

Sözlerimi bitirdiğimde koca çoktan uykuya dalmıştı. Sirtüstü yatıyordu ve romanım göğsünün üzerinde duruyordu. Evin hanımı beni dikkatle dinlemişti. Bakışındaki bir şey bana endişeli olduğunu düşündürdü. Yeni yayımlanan kitabım benzer bir sahneyle başlıyor. Metinde, koca uyuduğu sırada karısı sıkıntı belirtileriyle ellerini büküyor. Ayağa kalktım – Izcuintepozoli’den bahsetmeden önce odadaki küçük kanepeye oturmuştum– ve vedalaştım. Aşağı inip merdivenin küçük kapısını açtığım sırada dişsiz köpek bana saldırmak istedi. Dişetlerinin sürtünmesini bileğimde hissettim. Kadın arkamdan geliyordu. Kapıya kadar bana eşlik etti. Köpek hâlâ beni

ısırmak istiyordu. Bu arada kadın bana suçlamalar yöneltmeye başladı. Herkesin tahmin edebileceği gibi üst tabakadan bir kadın değildi ve Müslümanların dinine bağlıydı. İşte bu yüzden kitabımın ilk bölümünde, bu çiftin İslam dininin izin verdiği yegâne köpek olan saluki yerine tüysüz köpekler edinerek sergilediği tutarsızlığa değiniyordum. Kapıyı kapamadan önce bana “orospu herif” diye bağırdı, zira ait olduğumuz dini topluluğun mürşidesinin girdiği mistik bir rüyamı gidip *Playboy* dergisine satmış olmamı ancak böyle adlandırabiliyordu. Kurtulmamı kocasının hasta olmasına borçlu olduğumu söyledi. Yatakta olmasının sebebi buydu. Yayımlanan kitabımda evde saluki olmadığı için yer alan serzenişi bu şartlar altında anlamaktan âciz olduğundan emindi. Konuşurken tüysüz köpeği yatıştırmaya çalışıyordu. Bunu başarıp başaramadığımı asla bilemedim. Öte yandan, evden uzaklaştığım sırada o mistik rüyayı, üstelik iyi para karşılığında *Playboy* dergisine sattığım için biraz utanç hissetmeye başladım.

Metnin başlığı “Mürşidenin Hastalığı” ve bazı tuhaf ziyaretleri ele alıyor: Bunlardan birincisi, mustarip olduğum amansız hastalığı –ki bundan ötürü sufiliğin bir tür şehidi sayıldım ve başka şeylerin yanı sıra ramazan ayında oruç tutmaktan da muafım– tedavi ettikleri hastaneye, ötekiyse, müminler olarak haftada üç kez toplandığımız caminin su tesisatının işleyişinden sorumlu tesisatçının evine topluluğumuzun mürşidesiyle birlikte yaptığım ziyaret. Bu iki ziyaret de bana önemli görünüyor. Hayatımı sıkı bir ilaç rejimiyle –biraz suni bir biçimde– sürdürmemi sağlayan hastaneye yaptığım da, aptes ritüelini gerçekleştirecek uygun bir yerden tuhaf biçimde mahrum bir

caminin tesisatçısının evine yaptığımız da. Sonunda rüyayı neden dergiye sattığımı bilmiyorum. Belki de bunu, yayımlanan son kitabımda tüsüz köpeklerin sahiplerini öylesine banal biçimde betimlerkenki sebeplerin aynılıyla motive olarak yapmışımdır. Söz konusu örneklerin hiçbirinde karakterler hasarsız kurtulamıyor. Birinde ev sahibesiyle hayvan arasındaki ilişkinin ve bu yetmezmiş gibi kocanın bu ilişkide oynadığı rolün özenilecek pek bir tarafı yok, diğerindeyse gidip sevgili mürşidemin adını o türden bir dergide geçiriyorum. Umarım köpekli kadının kocası gibi mürşidem de o tür bir karakteri canlandıran kişi olduğunun farkına varmaz.

Mürşidenin hastalığı, en başından beri tedavimin sürdüğü hastanede benimle yeterince ilgilenmedikleri için çok kızgın bir şekilde ortalıkta dolaştığım gün başlıyor. Laboratuvarla ve çok saygın doktorlarla olan randevularım, hatta rehabilitasyon bölümünde ayarlamayı başardığım bir masaj seansı bile iptal edilmişti. Bu bedensel rehabilitasyon bölümleri neredeyse her zaman hastanelerin bodrum katlarında bulunur. Çocukluğumdan beri buraları sıklıkla ziyaret ettiğim için bunu iyi biliyorum. Anne babam doğumumdan itibaren eksik kolunun yerine geçecek bir protez kullanmam için neredeyse saplantılı bir şekilde ısrarcı oldu. Onu kullanma gereksinimini bana aşlamayı başardılar ama bu tür aparatların pahalılığının ve sürekli bakım gerektirdiğinin farkındaymış gibi görünmüyorlardı. İşte bu yüzden, bu mecburiyetten habersiz oldukları için ve belki de ailemin her zaman için karakteristik özelliği olan ekonomik kaynak yokluğundan ötürü, hayatım boyunca kullandığım aparatlar her zaman kötünün de kötüsü bir hal-

deydi. Hepsi ithaldi ve çok nadiren yedek parça bulunuyordu. Bu yüzden genellikle seyyar kunduracılar aracılığıyla daima bir dizi modifikasyon yapmak gerekti; kunduracılar işlerini ellerinden geldiğince iyi yapıyordu, bu sayede bazı gereksiz ve işe yaramaz protez parçalarını birçok kez büyük bir gururla sürekli taşımam sağlanıyordu. Ancak o şeyler beni, göğsünün yarısı ve sağ omzu neredeyse ölmüş bir tür kötürüme dönüş-türmeyi başardı. Anne babamın saplantısı o kadar büyüktü ki, son kolu Hindistan'a yaptığım bir tür erginleme yolculuğu sırasında Ganj Nehri'ne atmam için kırk yıl geçmesi gerekti. Bunu tüm kıyı kesimini yerle bir eden tsunamiden iki gün sonra yaptım.

Ama o gün hastanenin bodrum katında bile benimle ilgilenmek istemediler. Şunu itiraf etmeliyim ki beni en çok rahatsız eden masaj seanslarının iptali oldu. Sağlığım açısından büyük önem taşıyan diğer randevuları o denli kafaya takmadım. Onlara bu durumun sebebini sorduğumda bana büyük bir trajedinin yaşandığını düşündüklerini ve bütün personelin olası kurbanlarla ilgilenmek üzere alarm halinde olduğunu söylediler. Aklıma hemen birkaç ay önce şahit olduğum tsunami geldi. Gidip hastaneleri ziyaret etmemiştim ama havali-manlarında ve tren istasyonlarında karmaşa çok net biçimde fark ediliyordu. Bu olası trajedinin şimdi sebep olacağı tepkiyi saptamak için çıkarken acil servisin kapısını kullanmaya karar verdim. Tuhaf bir şekilde, olağandışı herhangi bir şeyle karşılaşmadım. Küçük muayene odalarının ve bekleme salonunun önünden geçerken büyük bir sorun yaşandığına dair bir emareye rastlamadım. Çeşitli şikâyetlerden sızlananlar sandal-

yelerde oturmuş sıralarını bekliyordu. Ama ortalıkta normal zamanlardaki hasta sayısını aşan bir kalabalık yoktu. Her zamanki alışılmış manzarayla karşı karşıyaydım.

Tüm öngörülere rağmen o bölümden çıkmaya hazırlanıyordum ki birden mürşidenin geldiğini gördüm. Telaşlı bir şekilde tekerlekli sandalyede taşınıyordu. Onu dervişlerimizden biri olan Duha itiyordu. Uzun boylu, çok ayrıcalıklı bir sese sahip etkileyici bir kadındı. Özel hizmetçisi de onlara eşlik ediyordu. Yanlarına yaklaşıp geleneksel bir biçimde, “Selamünaleyküm,” diyerek selamladım ama onlardan herhangi bir cevap alamadım. Yanımdan sanki ben yokmuşum gibi geçtiler. Duha o kendine özgü sesiyle doktor istiyordu. Ben doktorların müsait olmadığını biliyordum. Genel acil durum sebebiyle hiçbir hastaya bakmamaları söylenmişti. Tam o sırada, gedikli bir hasta olarak bu hastanenin köşe bucağını iyi bildiğimi ve gözde doktorlarımdan birini kolaylıkla bulabileceğimi hatırladım.

Yeniden hastaneye girdim. Birçok koridoru geçtim. Merdivenleri çıktım. Asansörlere bindim. Bir bölümden diğerine gidip gelirken geçiş noktalarını tıkayan hastalar ve yakınları arasında yürümekte çok zorlanıyordum. Kafamda aylardan beri kelimelere dökülmeyi bekleyen bir fikir vardı. İnsanların hastane içinde kurallara uygun şekilde dolaşması için bir tür trafik yönetmeliği hazırlamak istiyordum. Bu özellikle merdivenler için çok gerekliydi, zira hastaların yoğun olduğu saat-

lerde çıkmak da inmek de tam bir işkenceydi. Tıpkı aklımdan geçirdiğim gibi, doktorlarımdan birini küçük bir araştırma odasında buldum. Kapının ortasındaki minik yuvarlak pencereden bakınca onun bir mikroskobun önünde çalıştığını gördüm. Kapıyı çalmadan açıp girdim ve bu münasebetsiz ziyarete kızmadığını görünce rahatladım. Yapmakta olduğu işi bıraktı ve bana oturacak bir yer gösterdi. Muhtemelen ona muayene olmak istediğimi düşünmüştü. Aslında kendisiyle bugün bir randevum olduğunu ama hastanede yaşanan büyük karmaşa yüzünden iptal edildiğini söylemek içimden geçse de mürşidenin durumunu hatırlayıp vazgeçtim. O an için benim sağlığımın hiçbir önemi yoktu. Olanları anlattım. Bana eşlik etmesini istedim. Bunu yapmaya hazır görünüyordu ama öncesinde bana mürşidenin ne demek olduğunu sordu. Mensubu olduğum sufi topluluğun ruhani lideri olduğunu açıklamak zorunda kaldım. Sağlık durumunun gerçekten kritik olduğunu ve şarki söyleyen dervişimiz Duha'nın onu mustarip olduğu hastalıktan kurtarmak için acil servise götürdüğünü de ekledim.

Doktor işlerini bir kenara bıraktı ve benim peşim sıra geldi. Misyonumuz öylesine önemliydi ki, koridorları tıkayan hastalar ve yakınlarının yavaşlığıyla ilgili hiçbir yorumda bulunmadım. Hastanedeki randevu düzenini altüst eden acil durumun ne olduğunu da sormadım. Ona daha birçok şey sormak isterdim. Öncelikle genetikle ilgili konularda. Onunla tüysüz köpekler hakkında konuşmak isterdim. Ve bazı balıkçı köylerinde hâlâ bulunabilen kayıp halkalar hakkında. Meşhur Izcu-intepozoli hakkında. Ama bunu yapmadım. Aynı şekilde, git-

tiğim her muayeneden sonra ona hediye ettiğim yayımlanmış son kitaplarımı okuyup okumadığını da sormadım. Önemli olan, o hasta insan denizini aşmak ve acil servise ulaşmaktı. Bunu uzun dakikaların ardından başardık. Koridora girince mürşide, Duha ve hizmetçisini bulmakta zorlanmadım. Hâlâ onları bıraktığıma benzer bir konumdaydılar. Doktor yanlarına yaklaştı ve beklemlerini söyledi. Gidip müsait bir oda bulacağını belirtti. Mürşidenin yüzüne baktım. Acı emareleri göstermeyi sürdürüyordu. Tekerlekli sandalyeyi artık Duha değil, hizmetçisi tutuyordu.

Tam karşısında durmama rağmen mürşide beni tanımış gibi görünmüyordu. Acısında yitip gitmişti. Buna karşılık Duha tüm doğallığıyla benimle konuşmaya başladı ama mürşidenin içinde bulunduğu duruma hiç değinmedi. Onu nerede bulmuştu? Hangi dert onu inletiyordu? Ondan duyabildiğim yegâne şey, bir an önce ilgilenilmesi için Tanrı'ya dua ettiği oldu. Doktor geri döndüğünde bir mürşideyi muayene etmeye uygun bir oda bulamadığını söyledi. Bu yüzden onu bahçeye almak zorundaydı. Gerekli hazırlıkların tümü tamamlanmıştı. Tam bir kargaşanın yaşandığı o hastanede, böylesine önemli bir şahsiyetin muayenesi için gereken hazırlıkların nasıl bu kadar süratli yapıldığını anlayamadım. Ama netice itibarıyla birkaç dakika sonra kendimizi iç avluda bulduk, sanırım idari ofislerin iç avlusuydu ve yanımızda işlerine başlamaya hazır bir grup personel bulunuyordu. Çimlerin üzerine bir masa yerleştirmişlerdi. Doktora iki hemşire eşlik ediyordu. Duha, hizmetçi ve bana bir köşede beklememizi söylediler. Hemen yanımızda bir gül fidanı vardı. Bulduğumuz yerden mürşide-

deyi sandalyeden kaldırıp masaya yatırdıklarını gördük. Tam o sırada mürşidenin ayakkabılarının ayağında olduğunu fark ettim. Onları daha önce hiç görmemiştim. Siyah kadifeden, ayak bileğine dolanan bir dizi karmaşık bağcığı olan bir modeldi. Her bağcığın ucunda daha açık bir tonda, tıpkı karga kanadı renginde ponponlar vardı.

Doktor ve hemşirelerden biri ayakkabıları çıkarmayı denedi ama bir türlü başaramadılar ve iş giderek daha karmaşık bir hal aldı. Tam o sırada Duha'nın hizmetçisi ilk kez ağzını açtı. Böyle bir davranışta bulunmaya nasıl cüret edebildiklerini sordu. Bir mürşidenin ayağından ayakkabısını çıkarabilecek çok az kişi vardı ve orada bulunanların hiçbiri bu nitelikleri taşımıyordu. Utanç duydum. Büyük güven beslediğim o doktoru –eli kulağında bir trajedinin tehdidi altında olduğumuz o özel günde– bahçeye kadar ben getirmiştım. Bir mürşidenin muayenesinde kullanılacak masayı oraya yerleştirmelerini sağlamıştım ama şimdi bağcıkları çözölemeyen ayakkabılar yüzünden bütün bunların boşa gitme tehlikesiyle karşı karşıyaydım. Lakin hizmetçi geri adım atmadı. Devinimsizliğin en mutlak haliyle, orada bulunanların hiçbirinin bir mürşidenin ayakkabısını çıkarmaya yetkin olmadığını tekrarlayıp duruyordu. Bu arada Duha bize hiç fark ettirmeden sessizce bahçeden sıvışmak üzere harekete geçmişti. Uzaklaşırken mırıldandığı ilahi sayesinde bunun farkına vardım. Neden bilmiyorum, yürüyüşü bana balıkçı limanında sepet imalatı yapan ihtiyar kadının kine benziyormuş gibi geldi.
